

KASTE JA USKO

Pelastuksen tie Raamatussa

Matti Väisänen

Tämän vihkon ovat lahjoittaneet:

LUTHERAN HERITAGE FOUNDATION

36380 Garfield Road Suite 3
Clinton Township, MI 48035
USA

www.lhfmissions.org

SUOMEN LUTHER-SÄÄTIÖ

PL 127
00101 Helsinki

www.luthersaatio.com

Kannen kuva on Lucas Granach vanhemman tekemä alttarimaalaus Wittenbergin Marian kirkosta vuodelta 1547.

Piirroksat: Maria Pietilä

Myllypaino, Leväsjoki 2001

KASTE JA USKO

Pelastuksen tie Raamatussa

Jeesus sanoo Markuksen tallettamassa lähetyskäskyssään: *“Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu”* (Mk 16:16).

Jeesus on asettanut Raamatussa pelastukselle kaksi edellytystä. Ne ovat usko ja kaste. Kumpikaan näistä ei ole mikään ehdonvallan asia, josta voidaan puhua tai olla puhumatta, jos mielihän neuvoa taivastien oikein.

Mainitut kaksi pelastuksen ehtoa, kaste ja usko, ovat sitä paitsi kaikille, niin lapsille kuin aikuisille samat. Jos näin ei olisi, se olisi Raamatussa meille varmaan ilmoitettu. Jeesuksen lähetyskäsky sisältää siis myös lapsikasteen ja lapsen uskon.

Ne, jotka kieltävät lapsikasteen, lukevat Jeesuksen lähetyskäskyä ikään kuin kasteen kohdalla olisi alaviite, jossa sanottaisiin, että tämä Jeesuksen sana ei koske lapsia. Vastaavasti ne, jotka kieltävät pienen lapsen uskon, lukevat ikään kuin uskon kohdalla olisi alaviite, jossa sanottaisiin, ettei tämä sana koske lapsia.

Paneudumme seuraavassa kasteeseen ja uskoon, molempiin erikseen.¹ Kolmanneksi tarkastelemme kasteen ja / tai uskon syrjäytymistä. Tässä yhteydessä voimme käsitellä kyseisiä asioita vain rajoitetusti. Kirjojeni Pyhä kaste Raamatussa ja Pyhä kaste kirkossa avulla on mahdollisuus paneutua molempiin kysymyksiin perusteellisemmin.

1. KASTE

1.1 Kaste on sanan inkarnaatio.

Kun Jumala armoissaan päätti pelastaa meidät, hän ei lähettänyt meille säh-

¹ En puutu tässä vihkosessa baptistisen teologian korostamaan kasteen ja uskon aikajärjestykseen. Ettei perkele ketään kiusaisi tällä asialla, totean kuitenkin, että Matteuksen evankeliumin tallettamassa Jeesuksen lähetyskäskyssä kaste ja usko ovat Markuksen evankeliumiin nähden käänteisessä järjestyksessä, samoin Johanneksen evankeliumissa ja läpi UT:n kirjeitten (Mt 28:19-20; Jh 3:5; 1Kr 6:11; Tt 3:5; Gl 3:27).

kösanomaa, faksia tai sähköpostia, vaan inkarnoitui eli tuli Pojassaan itse ihmiseksi ja meidän luoksemme.

Sakramenteissa sana “inkarnoituu”, tulee lihaksi. Kaste on aineellisen muodon ottanut sana. Kaste ilman sanaa on pelkkää vettä. Jumala lähestyy meitä aineellisessa muodossa, koska me olemme aineellisia olentoja. Lisäksi sakramentilla on sanoma myös meidän ruumiillemme. Meidän ruumiimmekin lunnastetaan. Me uskomme ruumiin ylösnousemisen, kuten Apostolisessa uskontunnustuksessa sanotaan.

1.2 Kristus on läsnä armonvälineissään

Pelastaessaan maanpäällisen elämänsä aikana ihmisiä Kristus ei tarvinnut armonvälineitä, sillä hän itse oli sekä armo että armonväline. Hän oli Jumalan Sana, mutta hän oli myös sakramentti eli aineellisen muodon ottanut sana. Hän ei tarvinnut armonvälineitä, mutta me tarvitsemme.

Kristus on todellisesti läsnä armonvälineissään. Teologiassa tätä kutsutaan “reaalipreesensiksi”, joka on yksi luterilaisen tunnustuksen aarteista.

Tämä merkitsee sitä, että kohdataksemme Kristuksen meidän ei tarvitse tehdä 2000 vuoden mittaista ajatusmatkaa Golgatalle tai yrittää kurottautua taivaaseen. Ei, vaan Kristus tulee itse armonvälineissään meidän luoksemme ja tuo kaikki Golgatan aarteet meille mukanaan. Meidän ei tarvitse matkustaa hänen luokseen, vaan hän on matkustanut ja matkustaa meidän luoksemme.

Sanassaan Kristus lähestyy meitä kaikkia, yhteisesti, yleisesti, jopa universaalisti. Kasteessa hän lähestyy meitä henkilökohtaisesti. Siinä Kristus kutsuu meidät nimeltä.

Kaste on sisällekäymisen sakramentti. Tätä havainnollistamaan monissa vanhoissa kirkoissa kastemalja sijoitettiin alttaria vastapäätä lähelle kirkon pääovea. Sijainnillaan kastemalja saarnasi kirkkoon tuleville, että kasteen kautta ihminen pääsee Jumalan valtakuntaan ja sisälle Jumalan pyhyyksiin.

1.3 Kasteessa Kristus pelastaa meidät

Jumala on luvannut pelastaa ihmisen kasteessa: *“Tuon esikuvan (vedenpääsumuksen) mukaisesti teidät pelastaa nyt kaste, ei siksi että te siinä luovuit-*

te saastaisesta elämästä, vaan koska Jumala teki kanssanne hyvän oman-tunnon liiton” (1Pt 3:20-21; KR-92).

Vanha Kirkkoraamattu (KR-38) kääntää sanan “*eperooteema*” “pyytämiseksi”, uusi Kirkkoraamattu (KR-92) “liitoksi”. Hankalasti käännettävän alkukilen sanan vastineena “liitto-ajatus” kasteen yhteydessä vaikuttaa luontevammata.

Alkukielessä sana “pelastaa” on *preesensmuodossa*, joka ilmaisee nykyhetkeen liittyvää jatkuvaa tapahtumaa. Näin ollen kaste on paitsi pelastetuksi tulemisen väline myös pelastettuna pysymisen väline. – Kaste pelastaa, mutta miten?

Ensiksikin siten, että kasteessa Jumala **vanhurskauttaa** ihmisen uskon kautta: “*Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällemme pukeneet*” (Gl 3:26-27). “Kristuksen päälle pukeminen” ei voi tarkoittaa mitään muuta kuin Kristuk-

sen elämällään ja kuolemallaan meille hankkimaa lahjavanhurskautta. Tämän Paavali on myös toisaalla suoraan sanonut: “*Ja tuommoisia te olitte, jotkut teistä; mutta te olette vastaanottaneet peson, ... te olette vanhurskautetut meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä ja meidän Jumalamme Hengessä*” (1Kr 6:11).

Toiseksi kasteessa saadaan **syntien anteeksiantamus ja Pyhän Hengen lahja**: “*Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen (passivum divinum eli tulkoon kukin teistä kastetuksi) Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan*” (Apt 2:38).

Kolmanneksi kasteessa ihminen **uudestisyntyy** Jumalan lapseksi. Kaksi Uuden testamentin keskeisintä kohtaa uudestisyntymisestä ovat Jh 3:5 ja Tt 3:5. Reformoidussa kirkossa ja sen vaikutuksesta laajemminkin, myös meidän kirkossamme, näitä Raamatun kohtia on käytetty väärin, kasteen ja Pyhän Hengen erottamiseen toisistaan ja kasteessa tapahtuvan uudestisyntymisen kieltämiseen. Siksi kyseisiä jakeita on syytä katsoa vähän tarkemmin:

a. *“Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan” (Jh 3:5).*

Monet “herätyskristityt” sanovat, että kasteessa lapsi syntyy vedestä ja myöhemmin ymmärtävässä iässä tapahtuvassa mahdollisessa uskoon tulemisessa hän syntyy Hengestä. Esimerkiksi Urho Muroma muotoili saman näin: vesikaste + henkikaste = Kristus-kaste. Mutta miten asia on?

Ensiksikin konjunktio “ja” veden ja Hengen välillä on yhdistävä eikä erottava. Se ei siis erota vettä ja Henkeä toisistaan, vaan pikemminkin yhdistää ne.

Toiseksi kreikan kielessä prepositio “*eks*” (-stä) on yhteisenä sanoille ja “vesi” ja “Henki”. Jos Raamattu korostaisi vesi- ja henkikasteen erillisyyttä, prepositio toistettaisiin molempien sanojen yhteydessä erikseen.

Kolmanneksi predikaatti-verbi “syntyä” on alkukielessä *aoristissa*. Kyseinen muoto suorastaan sinetöi vesi- ja henkikasteen ykseyden. Aoristi on nimittäin kreikankielen verbin muoto, jota käytetään ilmaisemaan *punktuaalista eli hetkellistä* tapahtumaa. Näin ollen vedestä ja Hengestä syntyminen eivät voi olla ajallisesti kaksi toisistaan kaukana olevaa erillistä tapahtumaa.

b. *“... pelasti hän (Jumala) meidät, ei vanhurskaudessa tekemiemme tekojen ansiosta, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta” (1 Pt 3:5).*

Myös tätä Raamatun kohtaa monet käyttävät Jh 3:5:n tavoin väärin, kasteen ja Pyhän Hengen erottamiseen toisistaan: ensin saadaan muka lapsuudessa peso eli kaste ja myöhemmin ymmärtävässä iässä Pyhän Hengen uudistus eli Pyhän Hengen lahja. Mutta katsotaanpa tätäkin Raamatun kohtaa tarkemmin:

Ensiksi kreikan sana “*palingenesia*” (“*palin*” = taas, jälleen; “*genesis*” = syntyminen; *palingenesia* = maailman tai yksilön uudeksi luominen tai syntyminen). Kyseinen sana esiintyy Uudessa testamentissa vain kaksi kertaa. Toisen kerran se on Mt 19:28:ssa: “*Niin Jeesus sanoi heille: ‘... siinä uudestisyntymisessä (palingenesia), jolloin Ihmisen Poika istuu kirkkautensa valtaistuimella ...’.*” Tässä ko. sana tarkoittaa sitä uudestiluomisen päivää, jolloin meidät herätetään kuolleista ja luodaan uudet taivaat ja uusi maa.

Koska sanalla “palingenesia” on näin useampia merkityksiä, siksi Paavali tarkensi ilmaustaan toisella sanalla “*anakainoosis*”, “uudistus”. Kaiken kaikkiaan Paavali halusi siis sanoa, että Jumala pelasti meidät uudestisyntymisen peson kautta, sen uudestisyntymisen, jossa Pyhä Henki uudisti meidät. Mutta miksi Paavali sitten käytti uudestisyntymisestä tällaista monimerkityksistä sanaa kuin “palingenesia”? Ilmeisesti hän halusi sanoa, että ihmisen hengellisessä uudestisyntymisessä tapahtuu jotakin yhtä radikaalia, kuin mitä tapahtui alkuluomisessa ja tulee tapahtumaan myös sinä päivänä, jolloin Jumala herättää kuolleet ja luo uudet taivaat ja uuden maan.

Toiseksi myös tässä on Jh 3:5:n tavoin pesolla eli kasteella ja Pyhän Hengen uudistuksella yhteinen prepositio “*dia*” (kautta). Jos Paavali korostaisi pesoa eli kastetta ja Pyhän Hengen uudistusta erillisinä tapahtumina, silloin prepositio toistuisi molempien sanojen yhteydessä.

Kolmanneksi tässäkin predikaatti-verbi “pelastaa” on *aoristissa*, joka ilmaisee hetkellistä päättynyttä tapahtumaa ja niin olleen sinetöi vesi- ja henkikasteen ykseyden.

Mainittakoon vielä, että kreikkalaisessa tekstissä sekä “uudestisyntyminen” että “Pyhän Hengen uudistus” määrittävät “pesoa” eli kastetta. Siksi kyseinen kohta voidaankin alkukielestä kääntää, kuten jotkut raamatunkäännökset tekevät, seuraavasti: “... hän (Jumala) pelasti meidät ... uudestisyntymisen ja Pyhän Hengen uudistuksen peson kautta.”

Kasteen ja Pyhän Hengen saamisen välinen yhteys näkyy siitäkin, että Pyhän Hengen saamista kutsutaan Raamatussa Pyhällä Hengellä *kastamiseksi*, ikään kuin Pyhä Henki olisi nestettä, vaikka hänhän on persoona. Pyhän Hengen antamista kutsutaan kastamiseksi ilmeisesti sen tähden, että hän tulee kasteessa.

Raamattu sanoo, että “*jolla ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole hänen omansa*” (Rm 8:9). Jos esim. pikkulapsi ei saisi kasteessa Pyhää Henkeä, hän ei tulisi kasteessa Kristuksen omaksi eikä pelastetuksi.

Yhteenvetona voimme todeta, että evankeliumien ja Uuden testamentin kirjeiden yksimielinen opetus on, että vanhurskauttaminen, Pyhän Hengen saaminen ja uudestisyntyminen ovat kasteen lahjoja. Siksi kaste pelastaa.

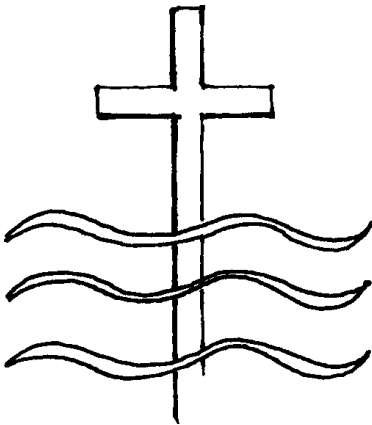
1.4 Apostolien tekojen kaksi poikkeustapausta

Kristillinen kaste ja Pyhän Hengen saaminen eroavat toisistaan Uudessa testamentissa kaksi kertaa: Samarian herätyksessä (Apt 8) ja Corneliuksen perhekunnan kääntymisen yhteydessä (Apt 10). Samariassa Pyhä Henki tuli vasta kasteen jälkeen, Corneliuksen kodissa jo ennen kastetta. Näiden kahden kohdan ja muun Uuden testamentin opetuksen välillä on siis ristiriita, johon täytyy olla jokin selitys.

Samarialaiset olivat juutalaisten Assyrian vankeuden aikana alkunsa saanut sekakansa, joka oli syntynyt Palestiinaan jätetyn juutalaisvähemmistön ja sinne siirrettyjen pakanoiden risteytyksenä. Pakkosiirtolaisuudesta palanneet juutalaiset halveksivat samarialaisia epäpyhinä kuten pakanoitakin eivätkä huolineet heitä Jerusalemin ja sen tuhotun temppelin jälleenrakennustöihin. Tästä suuttuneina samarialaiset rakensivat oman temppelin Garrissimin vuorelle (nykyisen Nabluksen kaupungin lähellä Juudean ja Galilean välillä) ja perustivat tavallaan oman uskonnonkin, koska he

hyväksyivät pyhäksi kirjakseen Vanhan testamentin

asemasta vain viisi Mooseksen kirjaa. Tämän lisäksi samarialaiset omaksuivat samumattoman vihan juutalaisia kohtaan. Siitä syystä Jeesuskin matkatessaan Galilean ja Jerusalemin väliä tavallisesti ohitti Samarian kulkien Jordanin itäpuolitse.

Vaikka samarialaiset oli kastettu kristillisellä kasteella, he saivat Pyhän Hengen vasta sitten, kun apostolit Pietari ja Johannes olivat tulleet Jerusalemissa ja panneet kätensä heidän päälleen ja rukoilleet heidän puolestaan. Jos samarialaiset olisivat saaneet Pyhän Hengen ja muut pelastuksen lahjat kastehetkellään ennen kuin apostolit tulivat Jerusalemin alkuseurakunnasta paikalle, he eivät olisi varmaan koskaan suostuneet yhteyteen alkuseurakunnan kanssa. Sekä rodulliset että vanhat uskonnolliset ennakkoluulot ja kaunat olisivat estäneet sen (ks. tarkemmin kirjasta Pyhä kaste Raamatussa luku III,3.2 “Samarialaisten kaste”). Näin Kristuksen ruumis ja alkukirkko olisi ollut jaettu jo miltei syntyessään kahteen toisiaan vastaan taistelevaan haaraan. Sekä apostolit että varsinkin samarialaiset tar-

vitsivat konkreettisen todistuksen siitä, että Jumalan valtakunta ja Kristuksen ruumis on yksi kokonaisuus, jossa sekä kärsimys että kunnia ovat yhteisiä (1Kr 12:4-27).

Corneliuksen perhekunnan tapauksessa kasteen ja siihen kuuluvien lahjojen aikajärjestys on päinvastainen kuin Samarian herätyksessä (ks. tarkemmin kirjasta Pyhä kaste Raamatussa luku III,3.5 “Corneliuksen perhekunnan kaste”). Ellei Jumala olisi antanut sekä Pietarille että Corneliukselle näyssä selvää kutsua Pietarin vierailusta Corneliuksen luo, Pietari ei olisi ikinä tullut pakanan kotiin. Juutalaisille pakanat olivat nimittäin epäpyhiä ja saastaisia, joiden kanssa heidän ei ollut lupa seurustella (Apt 10:28); juutalaisille pakanat olivat koiria (Mt 15:26). Elleivät Corneliuksen perhekuntalaiset olisi saaneet kasteen lahjoja ennen kastetta, Pietari ei olisi rojennut kastaa heitä, pakanoita.

Jos samarialaisten tapauksessa erityisesti he itse tarvitsivat nöyrytmistä Kristuksen ruumiin yhtenäisyyden säilymiseksi, niin Corneliuksen tapauksessa sellaisen tarvitsivat apostolit. Jumala osoitti näin, että Kristus on kuollut ja noussut ylös kuolleista myös pakanoiden pelastamiseksi. Pakanoista oli tuleva kasteen ja uskon kautta Kristukseen saman Kristus-ruumiin jäseniä, rakkaita veljiä ja sisaria. Kristuksen ruumis on yksi.

Merkittävää on, että Jeesus oli ennustanut etukäteen seurakunnan perustamisen tapahtuvan kolmessa eri vaiheessa: “... *kun Pyhä Henki tulee teihin, niin te saatte voiman, ja te tulette olemaan minun todistajani sekä (1) Jerusalemissa että koko Juudeassa ja (2) Samariassa ja aina (3) maan ääriin saakka*” (Apt 1:8).

Helluntaina Jumalan valtakunta avattiin Kristuksen sovitus- ja lunastustyön seurauksena *juutalaisille* (Apt 1:4-8; 2:1-41). Samarian herätyksessä (Apt 8) Jumalan valtakunta avattiin *puolipakanoille* ja Corneliuksen perhekunnan kääntymyksessä Apt 10) Jumala avasi valtakuntansa oven *täyspakanoille*. Kuten helluntaina, niin myös Samariassa ja Corneliuksen tapauksessa Jumala käytti oven avaajana Jumalan valtakuntaan apostoli Pietaria.

Näin ollen syy siihen, miksi samarialaisten ja Corneliuksen huonekunnan pelastumisen yhteydessä kaste ja kasteen lahjat, kaste ja sen sisältö, eivät olleet samanaikaisia, on varsin ilmeinen. Molemmat tapaukset kuuluvat nimittäin samaan koko pelastushistorian ainutkertaiseen tapahtumasarjaan kuin Kristuksen syntymä, kuolema, ylösnousemus, taivaaseenastuminen ja

helluntain tapahtumakin. Mikään näistä ei historiassa enää toistu sellaisenaan.

Tämän tähden samarialaisten ja Corneliuksen perhekunnan kääntymyskerptomuksia ei voi käyttää perusteluina kasteen ja Pyhän Hengen irrottamiseen toisistaan. Todellisuudessa kyseiset kaksi ainutkertaista tapausta nimenomaan vahvistavat kasteen ja Pyhän Hengen yhteenkuuluvuuden sekä samalla Kristuksen kirkon ykseyden (ks. tarkemmin kirjasta Pyhä kaste Raamatussa luku III, 4, s. 219-222).

Viisaasti on Luther nähnyt, kun hän korosti, että muuta Raamattua on tulkittava nimenomaan Uuden testamentin opetuskirjeistä käsin.

Kaikkiällä siellä, missä Uuden testamentin kirjeiden opetus uudestisyntymisestä sivuutetaan ja uudestisyntymisen teologia rakennetaan Apt 8:ssa ja 10:ssä olevien poikkeusten varaan, ajaudutaan ristiriitaan Raamatun opetuksen kanssa ja uudestisyntymisen ja pelastumisen kieltämiseen kasteessa. Samalla keskeisistä uudestisyntymistä ja pelastusta koskevistä Raamatun kohdista usein vaietaan tai ne yritetään keinotekoisesti vääntää yhteensopiviksi mainittujen kahden Apt:n poikkeustapauksen kanssa.

2. USKO

Pelastus (vanhurskauttaminen, Pyhän Hengen saaminen ja uudestisyntyminen) tapahtuu *uskon kautta*. Tämä on Raamatun, Luterilaisten tunnustuskirjojen ja Lutherin ehdoton ja vankkumaton kanta. Tunnustuskirjat suorastaan jankuttavat tätä. Seuraavassa puhumme ensin pienen lapsen uskosta, sitten lapsuuden uskon menettäneen aikuisen uskoon tulemisesta.

2.1 Kysymys lapsen uskosta

Alussa totesimme, että Markuksen tallettamassa Jeesuksen lähetyskäskyssä olevat pelastuksen ehdot, kaste ja usko, ovat kaikille, lapsille ja aikuisille, samat.

Lasten usko ja Jumalan valtakuntaan pääseminen näkyy myös ns. lasten evankeliumissa: *“Ja he toivat hänen tykönsä lapsia, että hän koskisi heihin; mutta opetuslapset nuhtelivat tuojia. Mutta kun Jeesus sen näki, närkästyi hän ja sanoi heille: ‘Sallikaa lasten tulla minun tyköni, älkääkää*

estäkö heitä, sillä senkaltaisten on Jumalan valtakunta. Totisesti minä sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niin kuin lapsi, se ei pääse sinne sisälle.’ Ja hän otti heitä syliinsä, pani kätensä heidän päällensä ja siunasi heitä.” (Mk 10:13-16.)

Helluntailaiset ja vanhoillislestadiolaiset opettavat, että lasten ei tarvitse ottaa Jumalan valtakuntaa vastaan, sillä he ovat siellä jo syntyessään. He kieltävät perisyynnin tai ainakin sen kadottavuuden.

Raamattu sanoo toisin: *“Syntinen olin jo syntyessäni, synnin alaiseksi olen siinnyt äitini kohtuun” (Ps 51:7). “Yhden ihmisen tottelemattomuus teki kaikista syntisiä” (Rm 5:19). Me synnymme tähän maailmaan Adamin ja Eevan lankeemuksen tähden syntisinä. Jos lapsista tulisi syntisiä vasta syntisten tekojensa tähden, silloinhan pikkulapsia ei kuolisi lainkaan, koska kuolema on synnin palkka. Synnittömän ei tarvitse kuolla.*

Markuksen tallettaman lasten evankeliumin eräänlaisessa rinnakkaiskohdassa Matteuksen evankeliumissa Jeesus nimenomaan sanoo, että hänen luoksansa tuodut lapset uskoivat häneen: *“Mutta joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka **uskovat minuun**, sen olisi parempi, että myllynkivi ripustettaisiin hänen kaulaansa ja hänet upotettaisiin meren syvyyteen” (Mt 18:6; Mk 9:42).*

Eri evankeliumien näistä lapsista käyttämät sanat osoittavat, että heidän joukossaan oli eri ikäisiä: Matteuksen käyttämä sana *“mikros” (Mt 18:6)* tarkoittaa 0–12 vuotiaita, Markuksen käyttämä sana *“paidion” (Mk 10:13-16)* samoin 0–12 vuotiaita ja Luukkaan käyttämä sana *“brefos” (Lk 18:15-17)* tarkoittaa jopa sikiötä (Lk 1:41).

Toisin sanoen Jeesuksen luo tuoduissa ja tulleissa lapsissa, jotka siis tulivat Pyhästä Hengestä ja uskosta osallisiksi, oli kaiken ikäisiä lapsia, mahdollisesti vielä äitinsä kohdussa olevista aina 12 vuotiaisiin saakka.

Apostolit ymmärsivät, että antaessaan helatorstaina lähetys- ja kastekäskyn Jeesus asetti itseensä liittämisen välineeksi *siunaamisen tilalle kasteen*. Tämä näkyy mm. siitä, että apostolit siirsivät siunaamisen yhteydessä esiintyneen sanan *“koolyoo” = “estää” kasteen yhteyteen (Apt 10:47; 11:17)*. Näin he tahtoivat sanoa, että joka estää lapsia saamasta kasteen, estää heitä pääsemästä Jeesuksen luokse.

Kasteessa tapahtuu siis sama, mitä tapahtui silloin, kun Jeesus siunasi lapsia. Se on: Kasteessa lapset pääsevät Jeesuksen syliin ja saavat siinä kaikki

samat lahjat, jotka saivat ne lapset, joita Jeesus oli ottanut syliinsä ja siunannut ennen kasteen asettamista. Siis joka vie lapsensa kasteelle, vie hänet Jeesuksen syliin. Eikä kukaan, joka pääsee Jeesuksen syliin, voi jäädä ilman uskoa. Tätä tosiasiaa tukee myös alussa mainitsemamme ”reaalipreesens” eli Kristuksen todellinen läsnäolo armonvälineissään, myös kasteessa.

Monet kieltävät pienen lapsen uskomisen mahdollisuuden väittäen, etteivät pienet lapset mitään ymmärrä eivätkä pysty uskomaan. He vaativat, että lasten täytyy tulla ensin aikuisiksi voidakseen pelastua, vaikka Jeesus sanoo aivan päinvastoin.

Pienen lapsen uskon kieltäjät eivät ilmeisesti näe, että usko on aina seurausta Kristuksen läsnäolosta. Usko on Jumalan mahdollisuus, ei koskaan ihmisen. Jeesus sanoo: *“Se on Jumalan teko, että te uskotte häneen, jonka Jumala on lähettänyt”* (Jh 6:29). Kristuksen ja Pyhän Hengen mahdollisuudet eivät ole riippuvaisia siitä, missä tai millaisissa kuorissa hän asuu: asuuko hän pikkulapsessa, nuorena, aikuisessa tai dementoituneessa vanhuksessa.

Ilmeisesti lapsen usko on luonteeltaan ennen muuta luottamista ja turvautumista. Mutta näinhän lienee syvimmältään myös aikuisen uskon laita. Tosin varttuneen ihmisen uskon olemukseen kuuluu myös tietäminen ja tahtominen.

Jos kiellämme pienten lasten uskon, kiellämme heidän pääsemisensä Jumalan valtakuntaan ja pelastumisensa, sillä *“ilman uskoa on mahdoton olla otollinen (Jumalalle)”* (Hpr 11:6). Mistään vähäisestä asiasta ei lapsen uskon kieltämisessä niin ollen ole kysymys. Lapsen uskon kieltäminen on rationalismin ja liberalismin kirkkoomme ja sen hengellisiin liikkeisiin tuoma kohtalokas harha.

2.2 Epäuskaisen kastetun uskoon tuleminen

Alussa lainaamamme Jeesuksen lähetykskäsky *“Joka uskaa ja kastetaan, se pelastuu”* jatkuu seuraavasti: *“mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen”* (Mk 16:16). Jeesus sanoo näin, koska uskon voi menettää, mutta kastetta ei. Kaste on kunkin ihmisen elämässä Jumalan ainutkertainen teko, usko sen sijaan on jatkuvaa. Siksi emme tarvitse uudelleen kastamista vaan uudelleen uskomista.

Tosiasia kuitenkin on, että suurin osa lapsena kastetuista menettää kirkosamme lapsuuden uskonsa jo yksinomaan hengellisen ruuan ja hoidon puutteessa. Vaikka he ovat kerran pyhässä kasteessa syntyneet Jumalan lapsiksi, heillä ei ole enää osallisuutta Kristuksen vanhurskauteen. Pyhä Henki on paennut heistä, ja heistä on tullut hengellisesti kuolleita (Hpr 4:1-3; Apt 8:13,18-24; 2Tm 4:10). Mitä Raamattu heistä ja heidän auttamisestaan sanoo?

Uudessa testamentissa ei ole ainuttakaan kohtaa, jossa kasteen saaneesta sanottaisiin, että hänen tulisi uudestisyntyä tai että häntä kehoitettaisiin uudestisyntymään. Raamattu käyttää hengellisen luopion paluusta Kristuksen yhteyteen johdonmukaisesti muita termejä kuin uudestisyntyminen. Se puhuu *“unesta heräämisestä”, “kuolleista nousemisesta”, “eloon virkoamisesta” ja ‘kadonneen löytymisestä’.*

a. Paavali kirjoittaa Efesoksen seurakunnalle eli kastetuille: *“Heräjä sinä, joka nukut, ja nouse kuolleista, niin Kristus sinua valaisee!” (Ef. 5:14.)* Rooman seurakunnalle, siis kastetuille hän kirjoittaa: *“... jo on hetki teidän unesta nousta; sillä pelastus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun uskoon tulimme” (Rm 13:11).*

b. Tuhlaajapoikakertomus on ajalta ennen kasteen asettamista, mutta tuhlaajapoika on eittämättä Jeesuksen antama kuva luopiosta ja maailmaan lähteneestä Jumalan lapsesta: *“... tämä minun poikani oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt.” “Tämä sinun veljesi oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt.” (Lk 15:24,32.)*

Raamatun mukaan hengellisesti kuollut ei tarvitse uutta uudestisyntymistä, niin kuin ei fyysisesti kuollutkaan tarvitse uutta syntymistä. Molemmat tarvitsevat kuolleista herättämisen, edellinen hengellisen, jälkimmäinen fyysisen.

Niin kuin ihminen syntyy tähän maailmaan vain kerran, samoin hän uudestisyntyy Jumalan valtakuntaankin vain kerran. Jos kastettu, josta on tullut luopio, tarvitsisi uuden uudestisyntymisen, syntymisen analogia menisi rikki, sillä ihminenhan voi luopua Kristuksesta ja palata hänen yhteyteensä useamminkin kuin vain kerran. Koko uudestisyntyminen -termin käyttäminen olisi silloin mieltä vailla.

2.3 Termistön merkitys

Joku kyselee, onko sillä väliä, mitä termiä käyttää epäuskoisen paluusta Kristuksen yhteyteen: uudestisyntymistäkö vai unesta ja kuolleista heräämistä tai kadonneen löytymistä?

Raamatun kieli on normaalia ihmisten arkikieltä eikä jotain enkelien kieltä, jonka ymmärtäminen edellyttäisi tulkkia tai kielillä puhumisen ja kielten selittämisen armolahjoja. Raamatussa *kielikuvat ja analogiat / rinnasteet* ovat selkeät:

- a. Fyysinen syntyminen vastaa uudestisyntymistä.
- b. Fyysinen kuolema vastaa hengellistä kuolemaa.
- c. Fyysinen kuolleista herääminen vastaa hengellistä kuolleista heräämistä.

Kovin menisivät seurakunnalliset ilmoitukset sekä kirkoissa että tiedotusvälineissä sekaisin, jos niissä alettaisiin käyttää sanoja syntyminen ja kuoleminen synonyymeina eli samaa tarkoittavina ja vaihtoehtoisina termeinä. Näin kuitenkin menetellään monin paikoin kirkossamme ja sen hengellisissä liikkeissä silloin, kun on kysymys iankaikkisen pelastuksen terminologiasta. Ei siis mikään ihme, jos kansa on pelastuksen asioissa ymmällä.

Kuvatkoon tilannetta seuraava muunnos betanialaisen Lasaruksen herättämisestä kuolleista. Mitä ajattelisimme, jos Jeesus olisi sanonut Lasaruksen haudalla: “Rakkaat Martta ja Maria sekä Betanian kodin ystävät, nyt tähän kotiin on syntynyt uusi iso poika nimeltä Lasarus. Tuokaa pian vaippoja ja etsikää imettäjä paikalle, mieluiten useita, sillä vauva on iso ja syö paljon!”

Mitähän Jumala ajattelee, kun hän katselee meidän missioitamme, joissa pyritään auttamaan kuolleita yrittämällä synnyttää heidät uudelleen. Varmaan hän ihmettelee ja kyselee: Mitä, mitä tämä puuha oikein on?! - Onneksi Jumala vastaa meidän rukouksiimme ja sekoiluihimme niin kuin hyvä on, eikä niin kuin me ymmärtämättömyydessämme ajattelemme ja pyydämme.

Hengelliset isämme muinoin olivat viisaampia kuin me. Kun he joskus 1800-luvulla Savossa ja Pohjanmaalla näkivät, että valtaosa kirkon kasteutuista jäsenistä oli menettänyt uskonsa ja eli jumalattomuudessa, he tarttuivat haasteeseen, ei perustamalla “synnytyslaitosta” tai “kättilöopistoa”, vaan

Herättäjä-Yhdistyksen. Maallikot kokosivat voimansa ja lähtivät pitämään kotiseuroja ja herättelemään hengellisesti nukahtaneita ja kuolleita hereille, elämään jälleen Kristuksesta, jonka yhteyteen heidät oli kerran kastettu. – Tässä mielessä tänäänkin jokaisen uskovan tulisi kuulua Herättäjä-Yhdistykseen.

Virheellisen uudestisyntymiskäsityksen kaksi lähtökohtaa kirkossamme ja sen hengellisissä liikkeissä ovat seuraavat: 1) uudestisyntymisteologian rakentaminen edellä mainittujen kahden Apt:n poikkeuksen varaan eli väärä raamatuntulkinta ja 2) pienen lapsen uskon kieltäminen eli rationalismi ja liberaaliteologia.

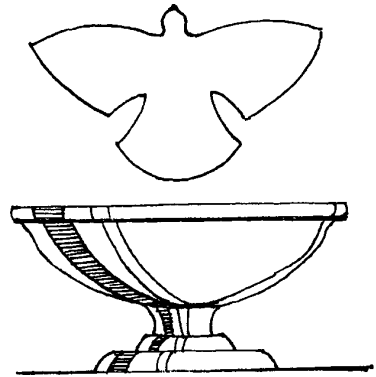
2.4 Entä termi “hengellisesti kuolleen uudestisyntyminen”?

Vuonna 1948 kirkossamme hyväksytyyn Katekismuksen termi “hengellisesti kuolleen uudestisyntyminen” on ongelmallinen.

Ensiksikin se on ongelmallinen sen tähden, ettei Raamattu tunne kyseistä termiä. Toiseksi ko. termi on omiaan edesauttamaan kasteen sisällön siirtymistä ajattelussamme ainakin uudestisyntymisen osalta kasteesta luopion uskoon tulemisen tapahtumaan, josta Uusi testamentti käyttää – kuten olemme juuri edellä todenneet – muita ilmaisuja,.

Tosin termin “hengellisesti kuolleen uudestisyntyminen” käyttämistä kuvaamaan luopion palaamista Kristuksen yhteyteen ei voida suorastaan tuomitakaan, sillä sehän ei tapahdu kasteen merkityksen eikä sisällön kustannuksella. Se myöntää kasteessa tapahtuneen uudestisyntymisen ja sen tähden kutsuu luopion uskoon tulemista “hengellisesti kuolleen uudestisyntymiseksi” erotukseksi varsinaisesta kasteesta tapahtuvasta uudestisyntymisestä.

Ongelmallisuudestaan huolimatta kyseisessä termissä on positiivista myös, että se kantaa huolta luopioiden kutsumisesta takaisin Kristuksen yhteyteen ja vaalii näin Raamatun käyttämien termien tavoin herätyksen henkeä kirkossamme.

3. KASTEEN JA / TAI USKON SYRJÄYTYMINEN

Raamatussa ei ole kahta keskenään kilpailevaa pelastustietä, joista toinen tapahtuisi kasteen, toinen uskon kautta. Pelastukseen tarvitaan nämä molemmat. Kaste on ainutkertainen kunkin ihmisen elämässä. Usko on sen sijaan jatkuvaa. Uskon uudistuminen on kasteeseen palaamista. Emme tarvitse koskaan uudelleen kastamista, mutta suorastaan päivittäin uudelleen uskomista.

Vanhurskauttaminen, Pyhän Hengen lahja ja uudestisyntyminen ovat kasteen lahjoja uskon kautta. Monet kuitenkin niputtavat mainitut lahjat virheellisesti yhteen, ikään kuin lahjavanhurskauden ja Pyhän Hengen menettäminen epäuskon seurauksena merkitsisi myös uudestisyntymisen menettämistä tai uudestisyntyminen tekisi myös lahjavanhurskauden ja Pyhän Hengen saamisen ainutkertaisiksi.

He eivät näe, että uudestisyntyminen Jumalan lapseksi on luonnollisen syntymisen tavoin ainutkertainen tapahtuma kunkin ihmisen elämässä, mutta lahjavanhurskauden, Pyhän Hengen ja uskon saaminen voivat tapahtua uudistuvasti. Tämän tähden he eivät voi hyväksyä uudestisyntymistä kasteessa, vaikka se on Uuden testamentin selkeä opetus, kuten olemme edellä nähneet. He pitävät opetusta kasteessa tapahtuvasta uudestisyntymisestä vaarallisena ja väärään varmuuteen johtavana harhana.

Pelkistetysti ilmaistuna kirkossamme vaikuttaa kasteen ja uskon suhteen kaksi suurta vammaa: Kasteen sisällön syrjäytyminen on varsin yleistä meidän herätyskristittyjen parissa. Uskon syrjäytyminen on tavallista yleiskirkollisuudessa. Seuraavassa muutama ajatus näistä molemmista.

3.1 Kasteen syrjäytyminen

Monen herätyskristityn ajattelussa kasteen jumalallinen sisältö on siirtynyt kasteesta ymmärtävässä iässä tapahtuvaan uskoon tulemiseen. Vain jälkimmäistä kutsutaan näissä piireissä uudestisyntymiseksi. Vuoden 1948 Kristinoppimme tästä käyttämä sanonta “hengellisesti kuolleen uudestisyntyminen” on ollut omiaan edesauttamaan kyseiseen siirtoon. Näin kaste on jäänyt tyhjäksi. Sillä ei ole hengellistä sisältöä. Siitä ei opeteta mitään. Se on “ei-oota” täynnä kuin sota-ajan sekatarakauppa.

Sen sijaan Raamatussa kaste on sekä henkilökohtaisen pelastumisen paikka että myös koko kilvoitus- ja pyhityselämän perusta: *“Vai ettekö tiedä, että me kaikki, jotka olemme kastetut Kristukseen Jeesukseen, olemme hänen kuolemaansa kastetut? Niin olemme siis yhdessä hänen kanssaan haudatut kasteen kautta kuolemaan, että niin kuin Kristus herätettiin kuolleista Isän kirkkauden kautta, samoin pitää meidänkin uudessa elämässä vaeltaman.”* (Rm 6:3-4.) Mainittujen jakeiden jälkeen seuraa Uuden testamentin perusteellisin yhtäjaksoinen pyhitysopetus, kolme pitkää lukua, joissa Paavali selittää, mitä kaste kilvoituselämälle merkitsee (Rm 6-8).

Kasteensa unohtanut kristitty on kuin sisälle kannettu joulukuusi. Hän on irti juuriltaan. Hänen hengellinen elämänsä kukoistaa vain hetken. Hän ei pysty tuottamaan hedelmää. Ja sekin, minkä hän tuottaa, on joulukuusen koristeiden tavoin itse teytyä piraattijäljitelmää, ei aitoa.

Ja mikä pahinta, kyseisessä teologiassa pienet lapset jäävät ilman pelastusta tai heidän ajatellaan pelastuvan vastoin Raamattua pelkän kasteen kautta *“ex opere operato”* ilman uskoa, vanhurskauttamista ja uudestisyntymistä. Ne, jotka niin opettavat, elävät vielä uskonpuhdistusta edeltäneessä ajassa, sillä uskonpuhdistuksen päälöytöhän oli, että ihminen pelastuu eli vanhurskautetaan ja uudestisyntyy Jumalan lapseksi *“yksin uskon kautta”*. Jumala antaa kasteessa enemmän kuin moni teologisesti harhautunut pappi uskaltaa kastepuheessaan luvata – onneksi. Hän antaa oman sanansa lupauksen mukaan.

Raamatussa, Tunnustuskirjoissa ja Lutherilla kasteen jälkeiset kääntymiset ja uskon uudistumiset ovat kastelaivaan palaamista. Se laiva ei uppoa, se kun on Jumalan itsensä rakentama. Rooman kirkko, reformoidut ja heidän mukanaan monet herätyskristityt ovat tehneet kasteen jälkeisistä vanhurskauttamisista ja uskoon tulemisista irtolankkuja ja vesisuksia, joilla he kuvittelevat purjehtivansa kasteestaan välittämättä suoraan iankaikkisen elämän rantaan.

Kasteen unohtamisen seurauksena myös laki ja evankeliumi ohenevat, evankelioiminen pinnallistuu ja tulee lakihenkiseksi. Ne, joita evankelioidaan, ovat kyseisen teologian mukaan rikkoneet vain ensimmäistä ja toista uskonkappaletta vastaan, mutta eivät kolmatta. He eivät ole tuhlaajalapsia, koska he eivät ole muka koskaan Jumalan lapsiksi vielä syntyneetkään. He ovat vain eräänlaisia Jumalaa vastustavia pikkukapinallisia.

Todellisuudessa kasteen liitosta luopuneen parannukseen nöyryttömän ihmisen tilanteen järkyttävyyttä on siinä, että hän hukkuu, vaikka on Jumalan lapsi, koska on Jumalan vanhurskautta ja Pyhää Henkeä vailla. Hänen tilansa ei juuri voi enää pahemmaksi tulla: Hän omisti kaiken - nyt ei mitään. Hän oli pelastettu - nyt kadotettu. Hän on hyljännyt koko Pyhän Kolminaisuuden, Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen.

3.2 Uskon syrjäytyminen

Kirkossamme esiintyy ainakin kahdenlaista uskon syrjäytymistä: toinen niistä koskee lapsen uskoa, toinen aikuisten.

Lapsen uskon syrjäytyminen: Lapsen uskon kieltäminen on tyypillistä yleiskirkollisuudessa, mutta valitettavasti se on varsin yleistä myös esimerkiksi uuspietistien keskuudessa. Kyseisen vamman juuret johtavat rovasti Urho Muroman (1890-1966) ja arkkipiispa Gustaf Johanssonin (1844-1930) kautta saksalaisen Johann Tobias Beckin (1804-1878) rationalistiseen biblisiin ja liberaaliteologiaan (ks. tarkemmin kirjastani Pyhä kaste kirkossa luku 4.6 “Beckiläisyyden vaikutus Suomessa”).

Lasten usko perustuu ennen muuta lähetyskäskyyn kuten lasten kastamienkin. Markuksen tallentamassa lähetyskäskyssä Jeesus nimenomaan asettaa kaikille samat pelastumisen ehdot. Ne ovat usko ja kaste. Sama kokonaisvaltaisuus näkyy myös ns. lasten evankeliumissa (Mk 10:13-16), jossa Jeesus asettaa luokseen tuodut lapset meille aikuisille esikuviksi Jumalan valtakuntaan sisälle pääsemisestä.

Jeesuksen mukaan lapsen pelastuminen on niin ollen *aikuisen pelastumisen malli*: “*Totisesti minä sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niin kuin lapsi, se ei pääse sinne sisälle*” (Mk 10:15; Mt 19:14; Lk 18:17). Jos Jeesuksen siunaamat lapset 2000 vuotta sitten ja lapset kasteessa kasteen asettamisen jälkeen eivät saisi uskon lahjaa, siinä tapauksessa aikuisenkaan ei tarvitsisi uskoa pelastuakseen, ja koko lasten evankeliumin sanoma olisi mieltä vailla.

Aikuisen uskon syrjäytyminen: Yleiskirkollisuudessa kristillinen usko korvataan usein ihmisen luontaisella uskonnollisuudella. Kasteen armoa toistellaan ja eettisiä ohjeita annetaan kaikille kastetuille ikään kuin kaikki olisivat tallella ja hengellisesti eläviä, vaikka suurin osa heistä on hengel-

lisesti kuolleita. Tämän seurauksena parannusta haluavat joutuvat lain tekojen tielle. Suuri enemmistö sen sijaan paatuu entistä syvemmälle jumalattomuuteen.

Elävän uskon korvaamisesta ihmisen luontaisella uskonnollisuudella seuraa myös se surullinen tosiasia, että kääntymys- ja parannussaarna käy kirkossamme päivä päivältä yhä harvinaisemmaksi. Miksi saarnata parannusta, jos kaikki ovat jo matkalla taivaaseen?!

Jos kirkosta on usko kuollut, tilannetta ei kuitenkaan auteta sillä, että tasapainon säilymiseksi pannaan kastekin syrjään, vaikka jotkut näyttävät niin ajattelevan.

PÄÄTÖS

Kaste on sekä pelastetuksi tulemisen että pelastettuna pysymisen väline. Kaste ei kuulu siis vain menneisyyteemme, vaan myös nykyisyyteemme ja tulevaisuuteemme.

Tämän olen saanut oppia paitsi Raamatusta myös kokemuksellisesti sielunhoitotyössä. Olen tavannut elämäni varrella lukuisia ahdistuneita uskovia, jotka ovat etsineet itsestänsä uskoa eivätkä ole löytäneet. Ahdistusten aikoina usko ja pelastus näyttävät kuuluvan kaikille muille, mutta eivät ahdistetulle itselleen. Pelastuksen toivon etsiminen omasta uskosta on ankkurin heittämistä laivan ruumaan, omaan sisimpään. Se ei elämän merellä purjehtijalle paljon vakautta eikä toivoa anna.

Sen tähden Ystävä hyvä, heitä päivittäin *uskossa* pelastuksen toivon ankkuri itsesi ulkopuolelle, Pyhään Kasteeseen, jossa Jumala on sinut nimeltä kutsunut omakseen, ottanut lapsekseen ja lahjoittanut sinulle kaikki Golgatan aarteet. "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu" (Mk 16:16). - Ylistetty olkoon Pyhä Kolmiyhteinen Jumala, Isä ja Poika ja Pyhä Henki!

”Oppi kasteesta on, kuten itse evankeliumikin ennen kaikkea hyvin yksinkertainen. Vain ylpeä järkeisoppimme ja epäuskoinen sydämemme tahtoo tehdä siitä monimutkaisen. Matti Väisänen vie lukijan kasteen kirkkaan ilosanoman äärelle. Tervetullut opetus sekavaan aikaamme!” **pastori Risto Soramies**

“Väisänen kasteopetusta lukiessamme olemme avatun armolähteen äärellä. Sen virvoittavista virroista nauttiessamme ymmärrämme uskossa, mitä tarkoittaa vanhan kristikansan viisaus: ‘Olen kastettu, olen pelastettu’.” **teol. tri Timo Laato**

Artikkelin kirjoittaja **rovasti Matti Väisänen** tunnetaan paitsi herätysliikejohtajana ennen muuta myös rakastettuna julistajana sekä terävänä kirjoittajana.

Tämä vihko jatkaa Suomen Luther-säätiön **Aamutähti-sarjaa**, joka keskittyy uskonelämän peruskysymyksiin. Sarjan toimittajina ovat rovasti, teol.lis. **Simo Kiviranta** ja pastori **Juhana Pohjola**.

Suomen Luther-säätiö
Aamutähti
Nro 11.

ISBN 952-5409-00-7